

Täysistunto

Tiistai 11.6.2024 klo 14.01—20.50

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 50/2024 vp

Toimenpidealoite TPA 42/2023 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Lindén.

Keskustelu

17.37 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tätä asiaa käsiteltiin täällä parisen viikkoa sitten lähetekeskustelussa ja sen jälkeen valtiovarainvaliokunnassa. Valiokuntakäsittelyn yhteydessä teimme yhdessä eräiden muiden ryhmien kanssa tästä vastalauseen, ja esitän sen vastalauseen eli mietintöön sisältyvän vastalause ykkösen tässä yhteydessä.

Ihan muutama perustelu suoraan siitä vastalauseesta todettuna. Alarajahuojennuksen poisto nostaa arvonlisäverotaakkaa 15 000—30 000 euroa vuodessa liikevaihtoa tuottaville yrityksille. Muutoksen vaikutus on negatiivisin yrityksille, joidenka toiminta on työpanosvetoista ja jotka eivät voi kilpailutilanteen vuoksi korottaa hintojaan arvonlisäveron verran. Alarajahuojennuksen poisto vaikuttaa Suomessa noin 80 000 yritykseen, mikä muodostaa merkittävän osan Suomen yrittäjistä painottuen itseään työllistäviin mikroyrityksiin. Jotta näiden yritysten toiminta ja pienimuotoisen yritystoiminnan houkuttelevuus ylipäättään voidaan turvata tulevaisuudessa, tulee alarajahuojennuksen poistoa kompensoida jollain keinolla. Alarajahuojennuksen vastinparina on arvonlisäverovelvollisuuden alaraja, joka Suomessa on edellisen hallituksen aikana nostettu 10 000 eurosta 15 000 euroon. Esitämme nyt tämän rajan nostamista 30 000 euroon, mikä on yrittäjäkentän, VATTin ja monen muun asiantuntijan tukema arvio järkevästä verovelvollisuuden alarajasta. Luonnollisesti tämä vähentää jossain määrin tietysti valtion verotuottoja, mutta sitten toisaalta myös hyödylliset vaikutukset ovat merkittävät tässä yhteydessä. Eli esitän tämän vastalauseen yksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

17.39 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puheenjohtaja! Edustaja Lindén toi monia näkökohtia tässä esiin. Tämä alvin alaraja on hyvin mielenkiintoinen asia sen takia, että kun tätä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2024 vp

katsotaan eurooppalaisellakin tasolla, niin taitaa olla niin, että Ruotsissa tämä raja on 8 000 euroa ja Virossa 40 000 euroa, niin että eri maat voivat laittaa tämän alarajan siihen kohtaan kuin se kansallisesti nähdään tarpeelliseksi. Yläraja sille on 85 000 euroa, eli siinä mielessä meillä liikkumatilaa olisi tämän rajan osalta ollut. Tämä koskee erityisesti pieniä mikroyrittäjiä, kulttuurialan toimijoita ja muita, jotka tästä alarajan pitämisestä valiokunnan mietinnön 20 000:n tasolla... Tässä mielessä olisi ollut viisasta siirtää se sinne 30 000:een.

Arvoisa rouva puheenjohtaja! Tässä oli myöskin semmoinen tilanne, että tässä oli kompromissikin tarjolla: oppositio esitti, että jos tämä raja olisi 25 000, niin tätä vastalauseetta ei olisi tarvinnut laittaa ollenkaan, mutta se ei sitten hallituspuolueille käynyt. Toisaalta toivoisin, että täällä eduskunnassa mentäisiin hallitus—oppositio-ajan ylitse aina tällaisissakin kysymyksissä, ja tämä olisi ollut kestävää alvin määrittelyä jatkossa. Siinä mielessä tämä olisi pitänyt ottaa tässä huomioon.

Kannatan edustaja Lindénin vastalauseeseen yksi mukaista esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalli.

17.41 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Arvonlisäverovelvollisuuden alarajahuojennus on tosiaan ollut verohelpotus niille yrityksille, jotka kuuluvat alv-rekisteriin ja joiden tilikauden liikevaihto on alle 30 000 euroa. Liukuva alarajahuojennus on ollut hyvä veropoliittinen innovaatio, koska se on madaltanut alarajan tuomaa kasvukynnystä. Nyt hallituksen esittämä huojennuksen poistaminen on siten tuntuva veronkiristys pienyrittäjille.

Alarajahuojennuksen poistamisen arvioidaan lisäävän valtion arvonlisäverotuottoa vuositasona noin 80 miljoonaa euroa. Tämä nostaa myös yritystoiminnan aloittamisen kynnystä ja heikentää kannustimia osa-aikaiseen yrittäjyyteen. Keskustan mielestä hallituksen olisi pitänyt kompensoida direktiivistä johtuvaa muutosta kansallisella liikkumatilalla eli nostamalla arvonlisäverovelvollisuuden alarajaa. Direktiivin mukaan kansallinen verovelvollisuuden alaraja voi olla enintään 85 000 euroa, ja kuten täällä jo kuultiin muita esimerkkejä, niin esimerkiksi Virossa vähäisen toiminnan rajana on 40 000 euroa.

On hyvä ja tarpeen, että hallituspuolueet lopulta kuuntelivat asiantuntijoita ja oppositionkin näkemyksiä ja päätyivät valiokunnassa esittämään alarajan nostoa 20 000 euroon. Mutta kun korotus nyt tehtiin, meidän mielestämme se olisi pitänyt kuitenkin tehdä tavalla, jossa todella päästään vaikuttavuuteen ja joka olisi ollut aito vastaantulo pien- ja yksityisyrityksille. Keskustan mielestä vähäisen toiminnan rajaa eli arvonlisäverovelvollisuuden alarajaa olisi pitänyt nostaa sinne 30 000 euroon. Näin pienyrittäjät pystyisivät saamaan kohtuullisen toimeentulon.

Alarajan tason määrittely ei tosin ole aivan yksinkertainen kysymys, koska kyse on kilpailuneutraaliteettiin vaikuttavasta asiasta ja se jakaa toki siksi yrittäjiäkin. Toisaalta 30 000 euron alaraja on vielä alle tason, jota muun muassa VATTin tutkimuksessa on pidetty optimaalisena tasona, ja tähän muun muassa edustaja Lindén jo aikaisemmassa puheenvuorossaan viittasi. EU-maissa taso on keskimäärin noin 35 000 euroa. Valtaosassa lakiluonnokseen annettuja lausuntoja kannatettiin rajan nostamista. Samalla olisi voitu myös keventää hallinnollista taakkaa.

Lopuksi on syytä huomioda, että hallituksen verolinja laajemminkin on pieniä ja keski-suuria yrityksiä kaltoinkohteleva. Hallitus tekee jättimäiset korotukset arvonlisäveroon,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2024 vp

kun yleinen arvonlisävero nousee EU:n toiseksi korkeimmaksi 25,5 prosenttiin. Myös alennettua 10 prosentin kantaa nostetaan 14 prosenttiin. Arvonlisäverotus kokonaisuudessaan on siten kiristymässä huomattavasti ja erityisen rajusti lääkkeiden lisäksi useilla runsaasti työllistävillä ja koronasta kovasti kärsineillä aloilla eli matkailussa, joukkoliikenteessä, liikunnassa ja kulttuurissa. Lisäksi kotitalousvähennystä leikataan, mikä myös osaltaan heikentää yrittäjien toimeentuloa. Keskustan huolella rakennetussa, uskottavassa reilun kasvun vaihtoehdossa nämä yrittäjyyttä kurittavat toimet on vältetty kuitenkin tavalla, jossa samalla pääsemme samaan sopeutukseen kuin hallitus omilla esityksillään.

Arvoisa puhemies! Tähän perustuen esitän keskustan vastalauseen eli vastalauseen 2 muutosesityksen mukaisesti, että arvonlisäverolain 3 §:n 1 momentti hyväksyttäisiin näin kuuluvana: ”Vähäinen toiminta 3 §. Myyjä ei ole verovelvollinen, jos kuluva kalenterivuoden ja sitä edeltäneen kalenterivuoden liikevaihto on enintään 30 000 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksensa perusteella merkitty verovelvolliseksi.” Toki toivon, että tälle pienyrittäjyyttä huomioivalle esitykselle tulee kannatusta laajasti yli puoluerajojen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

17.46 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kallin pitämä hyvin perusteltu puheenvuoro keskustan vastalauseeksi mietintöön liitettynä on aivan erinomainen esitys. Se tukee pieniä yrityksiä, näitä yksinyrityksiä, jotka monella paikkakunnalla ovat suorastaan aarteita liittyen ihmisten auttamiseen ja vaikka sellaiseen pieneen käsityötoimintaan tai vastaavaan pienkonekorjaustoimintaan, jossa he ovat omalla paikallaan ja siinä pienessä yhteisössä aivan erinomaisia auttajia ihmisille.

Kannatan lämpimästi edustaja Kallin tekemää erinomaista esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savio.

17.46 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on siis hallituksen esitys arvonlisäverolain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain muuttamiseksi sekä tätä asiaa koskeva valtiovarainvaliokunnan mietintö. Käytännössä tämän esityksen myötä toimeenpannaan EU-direktiivi pienten yritysten arvonlisäverovelvollisuuden alarajahuojennuksen poistamisesta. Tätä alarajan huojennusta ovat tähän saakka voineet Suomessa saada verovelvolliset, joiden liikevaihto on ollut 15 000 eurosta 30 000 euroon. Tämä alarajahuojennuksen poistaminen perustuu siis direktiivin pakottavaan sääntelyyn.

Arvoisa puhemies! Kompensoidakseen pienimmille yrityksille alarajahuojennuksen poistosta tulevaisuudessa aiheutuvia tulonmenetyksiä on valiokunta siis päättänyt samassa yhteydessä asiantuntijakuulemisten jälkeen ehdottaa, että arvonlisäverovelvollisuuden alaraja nostettaisiin 20 000 euroon. Saaduissa asiantuntijalausunnoissa on kuitenkin todettu, että huojennuksen poistuminen merkitsee väistämättä sitä, että jonkin liikevaihtorajan ylä- ja alapuolelle muodostuu epäjatkuvuuskohta, jota ei siis liikevaihtorajaa korottamalla voida poistaa. Ja itse asiassa on niin, että mitä korkeampi tämä liikevaihtoraja on, sitä suurempi euromääräinen kilpailuvääristymä syntyy rajan eri puolilla olevien yritysten välille.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijakuulemisissa on esitetty huolia kilpailuvääristymistä niukasti liikevaihtorajan eri puolille sijoittuvien yritysten välillä. Lisäksi on esitetty uhkana tarpeeton ja tehokkuustappioita aiheuttava yritystoiminnan pilkkominen, mikäli liikevaihtoraja nousee selvästi esitettyä korkeammalle. Hallituksen esityksen perustelujen mu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2024 vp

kaan alarajan nostolla 30 000 euroon voisi olla jo merkittävä haitallinen vaikutus kilpailuolosuhteisiin.

Arvoisa puhemies! On myös muistettava, että vapautus arvonlisäverovelvollisuudesta on tarkoitettu koskemaan pienimuotoista, harrastusmuotoista ja satunnaista toimintaa. Yhdessä asiantuntijalausunnossa jopa vastustettiin rajan nostoa nykyisestä 15 000 eurosta ylöspäin kilpailuvääristymien välttämiseksi.

Arvoisa puhemies! Asia ei siis ole aivan yksinkertainen, mutta mielestäni valtiovarainvaliokunnassa tehty muutosehdotus arvonlisäverovelvollisuuden alarajan nostosta 20 000 euroon tämän hallituksen esityksen yhteydessä on kokonaisuudessaan hyvin perusteltu ja kannatettava.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.